

Overlast Voetbal
Gedragingen
& Sancties

Waarom?

Eind 2021 heeft de minister van Justitie en Veiligheid de Tweede Kamer toegezegd om een overzicht van maatregelen op te stellen zodat er voor alle partijen, inclusief supporters, inzichtelijk is welke maatregelen en/of straffen er ingezet kunnen worden bij onwenselijke en strafbare gedragingen welke te relateren zijn aan voetbal.

Definities

Voorafgaand aan het overzicht van onwenselijke en strafbare gedragingen en de daarbij behorende maatregelen en/of sancties, is het goed om duidelijkheid te geven over verschillende begrippen en reikwijdte daarvan die terugkomen in dit document. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen met daarin uitleg over de verschillende gebruikte definities en afkortingen vanuit deze factsheet.

Leeswijzer

In de voetbalwereld zijn er verschillende partijen (lees: KNVB, voetbalclub, gemeente en het OM) die een maatregel en/of sanctie kunnen opleggen als er sprake is van onwenselijk en/of strafbaar gedrag door supporters. In het overzicht staat een opsomming van veelvoorkomende onwenselijke en strafbare gedragingen opgenomen.

In bijlage 2 is een inhoudelijke verdieping van de genoemde maatregelen en sancties opgenomen en vanuit de verschillende rechtsgebieden beschreven.

Disclaimer:

Per gedraging wordt aangegeven welke maatregel of sanctie mogelijk is, dit is puur ter indicatie. Deze maatregelen of sancties kunnen worden opgelegd. De strafmaat kan altijd afwijken van onderstaande tabel omdat dit afhankelijk is van feiten en omstandigheden. Er zal altijd sprake zijn van maatwerk.

GEDRAGINGEN & SANCTIES

Overzicht gevolgen onwenselijke/strafbare gedragingen

Er zijn tal van verschillende soorten en vormen van onwenselijke en/of strafbare gedragingen. De volgende categorisering is toegepast.

- Huisregels;
- Vuurwerk en Geweld;
- Discriminatie en Racisme;
- Overlast.

HUISREGELS			
<i>Praktische regels rond het stadionbezoek</i>			
Gedraging	Civiel ¹	Strafrechtelijk	Bestuurlijk/APV
Overtreding op de Wet op de identificatieplicht - <i>In het stadion</i> - <i>Rond het stadion</i> (combi met andere gedraging)	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod	Geldboete van de 2 ^e categorie	
Het zich langer ophouden bij of op plaatsen als doorgangen, trappen en vluchtwegen dan strikt noodzakelijk is voor het betreden danwel verlaten van de tribune	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod	n.v.t.	
Roken in het stadion	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod	n.v.t.	
Overtreding van de (aanv.) veiligheids- en/of hygiëne voorschriften	Landelijk/ Lokaal stadionverbod of mogelijkheid tot alternatief traject	n.v.t.	
Opgeven van valse naam	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod – mogelijkheid tot alternatief traject	Geldboete van de 2 ^e categorie	
Niet voldoen aan een bevel of vordering van de personen die zijn belast met de kaartcontrole en/of het handhaven van de orde, waaronder politie en stewards	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod -mogelijkheid tot alternatief traject	- Geldboete van de 2 ^e categorie - Taakstraf	- Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht

¹ zie richtlijn KNVB landelijke stadionverboden

		<ul style="list-style-type: none"> - Gevangenisstraf max. 3 maanden 	
Valsheid in geschrift	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod -mogelijkheid tot	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. 6 jaar 	
Diefstal of verduistering	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod -mogelijkheid tot	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 4^e of 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. 3 tot 6 jaar 	-
Openbare dronkenschap in of rond het stadion	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod -mogelijkheid tot	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 1^e categorie - Hechtenis max. 6 tot 12 dagen 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Provocatie	Geldboete <i>(afhankelijk van termijn stadionverbod)</i> en/of Landelijk/ Lokaal Stadionverbod of Geldboete en alternatief traject (3)	Strafbaar icm ander feit	Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Bezit en/of gebruik van (verboden) middelen als bedoeld in de Opiumwet en/of andere middelen die het bewustzijn en gedrag van een persoon ongunstig kunnen beïnvloeden	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod - mogelijke geldboete - - mogelijkheid tot alternatief traject	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 4^e of 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 6 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Gooien van voorwerpen en/of vloeistoffen	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod - mogelijke geldboete - - mogelijkheid tot alternatief traject		
Niet voldoen aan een verplichte combiregeling	Landelijk/ Lokaal Stadionverbod - mogelijke geldboete - - mogelijkheid		Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht

	tot alternatief traject		
Het verrichten van een verwijtbare handeling (o.a. het afschermen, medeplegen en/of faciliteren) en/of het zodanig bedekken van het gezicht, waardoor herkenning van de dader(s) door stewards en/of beveiligingspersoneel en/of politie en/of biometrische toepassingen (deels) onmogelijk wordt gemaakt	Geldboete en landelijk/ lokaal stadionverbod – mogelijkheid tot alternatief traject		Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht,
Aanbieden/verkoop van toegangskaarten	Geldboete en landelijk/ lokaal stadionverbod – mogelijkheid tot alternatief traject		
Bezit en/of verkoop van illegale toegangskaarten	Geldboete en/of landelijk/ lokaal stadionverbod – mogelijkheid tot alternatief traject		
Overtreding landelijk stadionverbod <ul style="list-style-type: none"> - Lokaal opgelegd - Civiel opgelegd - Strafrechtelijk opgelegd 	Geldboete en/of stadionverbod – geen mogelijkheid tot alternatief traject)	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 3^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 1 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Huisvredebreuk/lokaalvredebreuk/ (poging tot) betreden van het (speel)veld	Geldboete en landelijk/ lokaal stadionverbod – geen mogelijkheid tot alternatief traject)	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 3^e of 4^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 2 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht,

Vuurwerk & Geweld

Alle onwenselijke en/of strafbare gedragingen waaruit een gewelddadige daad/handeling uitgaat die gericht tegen (de veiligheid van) personen en/of goederen, binnen en/of buiten het stadion

Gedraging	Civiel ²	Strafrechtelijk	Bestuurlijk
(poging tot) brandstichting <ul style="list-style-type: none"> - Met geringe gevaarzetting - Met ernstige gevaarzetting 	Stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijke geldboete - - mogelijkheid tot alternatief traject	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 30 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Vernieling of beschadiging <ul style="list-style-type: none"> - Gering - Ernstig 	Stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijke geldboete - - mogelijkheid tot alternatief traject	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 4^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 2 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Baldadigheid	Stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijke geldboete - - mogelijkheid tot alternatief traject	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 1^e categorie 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Opruiing	Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijkheid tot alternatief	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 4^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 5 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Wederspanningheid	Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijkheid tot alternatief	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 3^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 1 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Eenvoudige mishandeling <ul style="list-style-type: none"> - Geen/gering letsel - Zwaar letsel - Dood ten gevolge 	Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijkheid tot alternatief	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 4^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 6 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
(Poging) zware mishandeling <ul style="list-style-type: none"> - Geen/gering letsel - Zwaar letsel - Dood ten gevolge 	Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijkheid tot alternatief	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 10 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht

² zie richtlijn KNVB landelijke stadionverboden

<p>Openlijke geweldpleging</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tegen goederen - Tegen personen - Geen/gering letsel - Zwaar letsel - Dood ten gevolge 	<p>Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijkheid tot alternatief</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 4^e en 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 12 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
<p>Bedreiging</p>	<p>Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijkheid tot alternatief</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 4^e en 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 6 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
<p>Binnendringen van het stadion met geweld</p>	<p>Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 3^e of 4^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 2 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
<p>Deelneming aan een aanval en/of vechterij</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geen/gering letsel - Zwaar letsel - Dood ten gevolge 	<p>Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 4^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 3 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
<p>(poging) Doodslag</p>	<p>Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 15 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
<p>Overtreding (bezit) van de Wet Wapen en Munitie</p>	<p>Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijkheid tot alternatief</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 3^e, 4^e of 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 6 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
<p>Bezit en/of voorhanden hebben en/of afsteken professioneel vuurwerk</p>	<p>Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 6 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
<p>Bezit en/of voorhanden hebben en/of afsteken (consumenten) vuurwerk</p>	<p>Geldboete en stadionverbod <i>(landelijk of lokaal)</i> - mogelijkheid tot alternatief</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 5^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 6 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht

Discriminatie & racisme

Alle onwenselijke en/of strafbare gedragingen die gericht tegen een persoon of groep personen, welke bedoeld zijn deze persoon of personen te kwetsen of discrimineren.

Gedraging	Civiel ³	Strafrechtelijk	Bestuurlijk
Beledigingen en/of kwetsen van personen	Stadionverbod - mogelijkheid tot alternatief	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 2^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 3-4 maanden 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht
Belediging groep c.q. verspreiding discriminatoire uitlatingen	Geldboete en stadionverbod - mogelijkheid tot alternatief	<ul style="list-style-type: none"> - Geldboete van de 3^e of 4^e categorie - Taakstraf - Gevangenisstraf max. tot 2 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht

Overlast

Alle onwenselijke gedragingen die zorgen voor hinder op onacceptabel niveau

Gedraging	Civiel ⁴	Strafrechtelijk	Bestuurlijk
Overtreding APV	Stadionverbod- mogelijkheid tot alternatief	Geldboete van de 2 ^{de} categorie – Hechtenis max. 3 maanden	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht - Openbaarmaking rechterlijke uitspraak.
Overig voetbalgerelateerd wangedrag, niet nader en/of afzonderlijk vermeld in deze richtlijn, waardoor het aanzien en/of het belang van het voetbal wordt geschaad	Stadionverbod – mogelijke geldboete - - mogelijkheid tot alternatief traject		Gebiedsverbod, groepsverbod, meldplicht

³ zie richtlijn KNVB landelijke stadionverboden

⁴ zie richtlijn KNVB landelijke stadionverboden

Definities

“Voetbalvandalisme en Voetbal gerelateerd geweld/wangedrag”: deze twee begrippen zijn niet juridisch gedefinieerd, er bestaat geen afzonderlijk delict ‘voetbalvandalisme’. In de voetbalketen is afgesproken om één en dezelfde definitie van voetbalvandalisme te hanteren en daarvoor de door het CIV van de nationale politie gehanteerde definitie te gebruiken: *‘gedragingen van personen alleen of in groepsverband in relatie tot het voetbal, die te maken hebben met verstoring van de openbare orde en veiligheid en/of het plegen van strafbare feiten’*. Ook voetbal gerelateerd geweld/wangedrag valt daarmee binnen de reikwijdte van de term voetbalvandalisme⁵.

“Huisregels”: de onderhavige regels vallend onder een voetbalclub/stadion

“Stadionverbod”: het verbod om gedurende een bepaalde tijd in of in de directe nabijheid van een stadion aanwezig te zijn, tenzij daarvoor voorafgaand schriftelijk toestemming is verleend.

“Legitimatiebewijs”: een geldig bewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.

“Vuurwerk”: producten waarin of waarop een ontstekingsmiddel aanwezig is en die bestemd zijn om voor vermakelijkheidsdoeleinden tot ontbranding gebracht te worden als bedoeld in het Vuurwerkbesluit, waaronder fakkels.

“Bestuurlijke maatregelen”: is geen sanctie maar een instrument dat gericht is op het herstel van een leefmilieu/omgeving/situatie. Door de bevoegde instantie kunnen diverse bestuurlijke maatregelen opgelegd worden met het doel herstel/preventie.

“Civiel recht”: gaat over conflicten tussen burgers onderling, tussen burgers en bedrijven of tussen bedrijven onderling.

“Strafrecht”: In het **strafrecht** beoordeelt de strafrechter of iemand een strafbaar feit heeft gepleegd en daarvoor gestraft moet worden. Hierbij geldt dat de verdachte onschuldig is totdat het tegendeel bewezen is.

afkortingen:

“BVO”: Betaald Voetbal Organisatie

“KNVB”: Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond

“OM”: Openbaar Ministerie

⁵ Aanwijzing bestrijding voetbalvandalisme en voetbal gerelateerd geweld

Verdieping: Maatregelen en afdoeningen

Civielrechtelijke afdoening incl. wetgeving

KNVB - Landelijk stadionverbod

De Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB) kan een landelijk stadionverbod opleggen waardoor de ordeverstoorder zich in of rondom geen enkel Nederlands stadion mag bevinden van een betaald voetbalorganisatie en het nationale elftal. Dit kan op grond van hun standaardvoorwaarden of op basis van de volmacht die de BVO's aan de KNVB hebben gegeven. Termijn van stadionverboden worden vermeld in de Richtlijn Termijn Stadionverbod.

BVO -Lokaal stadionverbod

Een betaald voetbalorganisatie (BVO) kan ook een stadionverbod opleggen aan iemand die zich heeft misdragen in het voetbalstadion van de club. Dit kan de organisatie doen als het huisreglement van de voetbalclub is geschonden of een strafbaar feit is gepleegd. Het stadionverbod is alleen van kracht in het desbetreffende stadion. Het stadionverbod houdt in dat de ordeverstoorder voor en na een wedstrijd niet in het stadion mag komen.

Strafrechtelijke maatregelen en afdoeningen incl. wetgeving

Gedragsaanwijzingen

Naast de sancties die het OM kan opleggen op basis van het wetboek van strafrecht, kan de officier van justitie, net als de burgemeester, ook gedragsaanwijzingen geven, op basis van artikel 509hh van het Wetboek van Strafrecht en vanuit de Wet MBVEO. Deze gedragsaanwijzing kan vooruitlopend op een uitspraak van een rechter worden opgelegd:

- gebiedsverbod;
- contactverbod;
- meldplicht;
- verplichte hulpverlening.

De gedragsaanwijzing blijft maximaal 90 dagen van kracht dan wel, indien dit een kortere periode betreft, totdat het ter zake van het strafbare feit gewezen vonnis onherroepelijk is geworden. Wordt niet tijdig een onherroepelijk vonnis verkregen, dan kan de gedragsaanwijzing maximaal drie keer worden verlengd met een periode van maximaal 90 dagen (art. 509hh lid 4 Wetboek van Strafvordering). Verlenging van de gedragsaanwijzing is niet mogelijk, indien er tegen de desbetreffende persoon geen strafvervolgning (meer) zal plaatsvinden.

Geldboetes

Zoals in het overzicht is te zien, worden de geldboetes in het strafrecht verdeeld onder 6 verschillende categorieën (artikel 23 lid 4 Wetboek van Strafrecht):

Categorie	Maximale geldboete in euro's
1e categorie	€ 450
2e categorie	€ 4.500
3e categorie	€ 9000
4e categorie	€ 22.500
5e categorie	€ 90.000
6e categorie	€ 900.000

Bestuursrechtelijke maatregelen en afdoeningen incl. wetgeving

De burgemeester heeft onder andere de verantwoordelijkheid om het plegen van strafbare feiten te voorkomen die verstoring van de openbare orde opleveren.

Op grond van artikel 172a Gemeentewet, tevens onderdeel van de wet MBVEO kan de burgemeester, in het kader van deze verantwoordelijkheid, de volgende bevelen geven:

- gebiedsverbod;
- meldplicht;
- groepsverbod.

Een dergelijk gemeentelijk bevel geldt voor een door burgemeester vast te stellen periode van ten hoogste drie maanden, in welk geval het bevel ten hoogste driemaal kan worden verlengd met een door de burgemeester vast te stellen periode van telkens ten hoogste drie maanden.